

Posudek bakalářské práce Nikol Jasenské *Otevření hranic v roce 1989 a první cesty do zahraničí v pamětnické reflexi obyvatel ze Zlínska*. Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy, 2024.

Studentka předkládá k obhajobě bakalářskou práci, v níž si klade za cíl rozšířit poznání v oblasti studia mobility, konkrétně cestování a cestovního ruchu, a to na příkladu regionu, z něhož sama pochází, ze Zlínska. Autorka se snaží lépe porozumět významu nově nabyté svobody přeshraničního cestování po roce 1989, prožitku této svobody, jak jej retrospektivně reflektují konkrétní narátoři a narátorky. Práce tak doplňuje řadu jiných kvalifikačních prací i publikací, jež se tématem zabývají, o potřebnou regionální perspektivu. Tento potenciál bohužel zůstává často nevyužit.

V souvislosti s tím bych úvodu chtěla k práci diplomantky uvést dvě důležité skutečnosti. Autorka z osobních důvodů (zejména nutnost dojíždění) odmítla možnost absolvovat kurz základů orální historie pro (Orálně-historická metoda ve výzkumné teorii a praxi/YBHB057) a snažila se vše kompenzovat samostudiem doporučené literatury a aplikací získaných poznatků v praxi. Ačkoliv studentce nelze upřít snahu a aktivitu, práce vykazuje nedostatky, jež plynou právě ze skutečnosti, že autorka neprošla potřebným teoreticko-metodologickým „zaškolením“. Na druhé straně bych ale ráda vyzdvihla skutečnost, která není z předkládaného textu patrná, a to je zásadní kvalitativní posun mezi původní a odevzdávanou verzí bakalářské práce, který svědčí jak o zaujetí tématem, tak o schopnosti samostatné práce, realizace konkrétního badatelského úkolu.

Nyní již k samotnému textu. Práce má standardní strukturu, od úvodu a historického kontextu, přes metodologickou část až k samotné práci s rozhovory, jež si autorka zvolila jako hlavní zdroj poznání. Navzdory výše řečenému je metodologická část práce poměrně zdařilá, autorka zde prezentuje teoreticko-metodologická východiska, zároveň reflektuje vlastní práci s rozhovory, dobře jsou zpracované stručné medailonky narátorů a narátorek. V souvislosti s metodologií bych se zastavila u problematiky etiky výzkumu. V textu autorka prokazuje, že se s problematikou seznámila. Nicméně postrádám zde osobní reflexi etického rozměru realizovaného výzkumu, prosím o doplnění v rámci obhajoby. Především by měla autorka vysvětlit případná etická úskalí projektu, způsob, jak etické principy, které v práci představuje, uplatňovala v praxi, v interakcích s narátory, případně ve fázi přípravy na rozhovor či naopak při psaní výsledného textu (včetně například otázky autocenzury).

Pokud jde o historický kontext, oproti dřívějším verzím je tato část propracovanější, bohužel vykazuje značnou míru zjednodušení a také nepřesnosti či dokonce chyb (viz tvrzení o bipolárním rozdělení světa po první světové válce, s. 4). Na jedné straně se zde odráží, že autorka při psaní bakalářské práce vstupovala do terénu de facto neznámého (soudobé dějiny), na straně druhé se při zpracování spoléhala spíše na publikace popularizační, případně na elektronické zdroje (ačkoliv jsme toto opakovaně řešily). Metodologická stat'

dokládá, že při práci s relevantní odbornou literaturou je studentka schopna připravit text kvalitní; tuto schopnost v části věnované historickému kontextu autorka dostatečně nevyužila).

Empirická část práce pak přináší soubor úryvků z rozhovorů, vztažených k jednotlivým předem definovaným tématům. Nicméně pro kvalifikační práci tohoto stupně je takové pojetí akceptovatelné. Bohužel však empirická část „směřuje“ mimo sledované období, autorka zde reflektuje poměrně rozsáhle problematiku (ne)možnosti cestovat před rokem 1989, a to na příkladu pracovních cest a výjezdů s cestovními kanceláři. Zároveň zůstává upozaděno hlavní téma práce (viz abstrakt) – tedy první pocity narátorů a narátorek v souvislosti s otevřením hranic, první cesty do zahraničí, první pocity a dojmy z těchto cest. Prosím, aby toto bylo doplněno v rámci obhajoby.

Práce jako celek dokládá schopnost studentky samostatně zpracovat výzkumný projekt, od definování tématu po výsledný text. Vykazuje však určité nedostatky – jednak teoreticko-metodologické popsané výše, jednak formální (je nutné upozornit na skutečnost, že na rozdíl od předchozích verzí v předloženém textu nejsou standardně odkazovány citace z rozhovorů; jednotlivé výpovědi však lze identifikovat a přiřadit ke zdrojům). Zároveň text trpí nepřesnostmi ve vyjadřování, jazykovými a stylistickými nedostatky. Bakalářskou práci nicméně doporučuji k obhajobě, vzhledem ke zmiňovaným nedostatkům navrhuji **hodnocení stupněm 3 (dobře)**.

Posudek vypracovala:

Lenka Krátká, 12. 2. 2024